USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **D. D.**, zastoupený JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou se sídlem Karlovo náměstí 18, Praha 2, proti žalovanému: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, **za účasti** osoby zúčastněné na řízení: **I. K.**, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2023, č. j. 4 A 21/2022-36,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Žalobci **se vrací** zaplacený soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve výši 1 000 Kč, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupkyně žalobce advokátky JUDr. Ireny Strakové do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 20. 4. 2022, č. j. CPR-7700-2/ČJ-2022-930310-V223, žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy ze dne 30. 1. 2022, č. j. KRPA-257114-13/ČJ-2021-000022-50, kterým byla žalobci uložena podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), povinnost opustit území členských států Evropské unie a podle § 50a odst. 3 téhož zákona byla žalobci stanovena doba k opuštění území členských států Evropské unie nejpozději do 40 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

II.

[2] Žalobce podal proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 29. 3. 2023, č. j. 4 A 21/2022-36. Rozsudek

městského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Stěžovatel uvedl, že se všemi možnými zákonnými prostředky snažil realizovat svůj oprávněný pobyt na území České republiky, ale postupem v jednotlivých správních řízeních nastala situace, kdy byl jeho pobyt posouzen jako neoprávněný. Byť tato probíhající řízení ve věcech žádostí o vydání povolení k pobytu nejsou předmětem stávajícího soudního řízení, přesto s nimi velmi úzce souvisí a napadené rozhodnutí je jejich vyústěním. Stěžovatel dále namítal, že považuje rozhodnutí žalovaného za nepřezkoumatelné. Dne 6. 2. 2022 se stěžovateli narodila dcera. Je proto přesvědčen, že rozhodnutí žalovaného zasahuje velkou měrou do práv dítěte vyplývajících z Úmluvy o právech dítěte, konkrétně je v rozporu s čl. 10 odst. 1. Podle stěžovatele rozhodnutím žalovaného a následně rozsudkem městského soudu byl porušen mezinárodní závazek non-refoulement, kterým je Česká republika vázána. Stěžovatel je veden jako hledaná osoba, na kterou byl vydán arménskými úřady zatýkací rozkaz v souvislosti s jeho nenastoupením k povinné vojenské službě. Nelze proto po něm spravedlivě požadovat, aby vycestoval do svého domovského státu, kde bude okamžitě zatčen. Stěžovatel by tak vystavil svoji nezletilou dceru a matku své dcery, které obě na území České republiky pobývají na základě povolení k trvalému pobytu, situaci, kdy zůstanou bez jakýchkoliv prostředků k životu, když za aktuálního stavu věci stěžovatel převzal starost o nezletilou a matka je v hlavním zaměstnaneckém poměru. Takto má rodina zajištěn pravidelný měsíční příjem. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádal, aby soud přiznal jeho kasační stížnosti odkladný účinek.

IV.

[4] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, o nichž rozhodoval před krajským soudem specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[5] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon. Otázce přijatelnosti kasační stížnosti se ostatně stěžovatel vůbec nevěnoval a ani náznakem neuvedl, proč by snad jeho kasační stížnost měla být přijatelná.

[6] Nejvyšší správní soud se již opakovaně zabýval námitkami obsaženými v kasační stížnosti. K implicitně namítané nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí a rozsudku městského soudu lze odkázat na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, ze dne 23. 7. 2008, č. j. 3 As 51/2007-84, ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109, ze dne 28. 3. 2013, č. j. 7 As 92/2012-41, ze dne 16. 7. 2014, č. j. 3 As 111/2013-25 atp. Podle názoru Nejvyššího správního soudu správní orgány i městský soud důkladně posoudily tvrzený zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele, resp. důsledky povinnosti opustit území EU pro stěžovatele a jeho partnerku a dceru. Městský soud argumentaci správních orgánů náležitě přezkoumal a ztotožnil se s jejich závěry. Kasační soud dodává, že zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). Takové vady Nejvyšší správní soud neshledal. Nejvyšší správní soud dodává, že i skutkový stav byl zjištěn dostatečně a v souladu s judikaturou, srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42, ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004-63, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008-67, ze dne 27. 1. 2009, č. j. 2 Azs 91/2008-66.

[7] Přiměřeností dopadů rozhodnutí o povinnosti cizince opustit území členských států EU podle § 50a zákona o pobytu cizinců do jeho soukromého a rodinného života se Nejvyšší správní soud zabýval již např. v rozsudku ze dne 24. 10. 2018, č. j. 1 Azs 296/2018-35, ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018-50, nebo ze dne 27. 6. 2022, č. j. 4 Azs 16/2022-60. Následně tak učinil rovněž Ústavní soud v usnesení ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20. Postup správních orgánů i městského soudu uvedené judikatuře plně odpovídá.

[8] Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 Azs 296/2018-35 dospěl k závěru, že *„nelze přisvědčit ani námitce stěžovatele, že zásah do jeho soukromého a rodinného života v důsledku napadeného rozhodnutí není přiměřený. Nejvyšší správní soud dal za pravdu závěrům správních orgánů, podle kterých rozhodnutí o povinnosti opustit území sice představuje určitý zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele, ovšem s ohledem na to, že jde o v podstatě nejmírnější opatření pro cizince neoprávněně pobývajícího na území ČR, které není spojeno se stanovením doby, po kterou je cizinci vstup na území ČR zakázán, lze tento zásah považovat za přiměřený. Stěžovatel sice na území ČR pobývá dlouhodobě (do ČR přicestoval v roce 2005), avšak již od roku 2010 nedisponuje žádným pobytovým oprávněním, za což byl také v minulosti opakovaně sankcionován. Svůj pobyt se snažil různými, i zjevně účelovými (stěžovatel žádal o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU v době, kdy již měl vztah se svou manželkou) způsoby legalizovat, avšak bezúspěšně. Na území ČR má sice rodinu (manželku a dvě nezletilé dcery), tu si však založil již s vědomím svého protiprávního pobytu a musel tak dopředu počítat s tím, že bude nucen si svůj pobyt na území ČR zlegalizovat. Nezletilé děti stěžovatele mohou po nezbytnou dobu, kdy bude stěžovatel muset vycestovat za účelem vyřízení potřebného pobytového oprávnění v zemi původu, setrvat na území ČR se svou matkou.“*

[9] V rozsudku č. j. 8 Azs 351/2018-50 Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že *„v případě vycestování stěžovatele tak dojde po omezenou dobu k zásahu do jeho rodinného a soukromého života, půjde však z hlediska legalizace jeho pobytu o nezbytný a naprosto minimální důsledek jeho protiprávního setrvávání na území České republiky.“*

[10] S citovanými závěry se Nejvyšší správní soud ztotožňuje i v nyní posuzovaném případě. Městský soud, resp. správní orgány se podle Nejvyššího správního soudu nedopustily žádných pochybení, pro která by bylo nutno jejich rozhodnutí zrušit. Správní orgány přihlížely ke konkrétním okolnostem daného případu a skutečnost, že je vyhodnotily v neprospěch stěžovatele, nemá bez dalšího za následek nezákonnost či vadnost jejich rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2015, č. j. 1 Azs 140/2014-42). Správní orgány ve svých rozhodnutích uvedly i okolnosti, ze kterých vycházely při úvahách o uložení povinnosti opustit území EU; jedná se o nejmírnější opatření vůči osobě, jež není držitelem žádného platného oprávnění k pobytu na území České republiky, které nemá žádné negativní dopady do budoucna. Poté, co si stěžovatel vyřídí příslušná pobytová oprávnění, mu nebrání nic v tom, aby se na území České republiky vrátil. O dceru se po dobu jeho nepřítomnosti může postarat její matka, která zde má zázemí širší rodiny stěžovatele, přičemž kontakt mohou udržovat též prostřednictvím moderních telekomunikačních technologií nebo sociálních sítí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2019, č. j. 1 Azs 384/2019-16).

[11] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 3. 2015, č. j. 1 Azs 160/2014-37 uvedl, že: *„Pokud byl rodinný život rozvíjen až poté, kdy dotčené osoby věděly, že cizinec pobývá na území nelegálně, vede to zpravidla k závěru o zjevné neopodstatněnosti stížnosti (viz např. rozhodnutí o přijatelnosti ve věci B. a ostatní proti Švédsku, 3. 4. 2012, stížnost č. 1722/10, § 50; či J. O. S. proti Spojenému království, 26. 1. 1999, stížnost č. 43279/98, nebo A. S. proti Lotyšsku, 9. 11. 2000, stížnost č. 50065/99). Komentář k Úmluvě uvádí, že stížnosti osob, které si založily rodinu až poté, co jejich pobyt byl z určitého důvodu nelegální, jsou běžně Evropským soudem pro lidská práva odmítány jako zjevně neopodstatněné, a to i samosoudcem, který má pravomoc odmítnout stížnost, pokud lze rozhodnutí o její nepřijatelnosti učinit bez dalšího přezkoumání (Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J. Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 958).“*

[12] Ke stejnému závěru dospěl i Ústavní soud, který v usnesení ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20 zdůraznil, že *„je-li shledáno, že k založení rodinného života došlo až v době, kdy stěžovatelův pobytový status v hostitelské zemi byl nejistý, porušení práva na respektování rodinného života dle čl. 8 Úmluvy lze konstatovat pouze výjimečně (srov. např. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci J. proti Nizozemsku, cit. výše, § 108; rozsudek ESLP ve věci N. proti Norsku, cit. výše, § 70; rozhodnutí ESLP ve věci N. proti Norsku ze dne 26. 1. 2016, č. 30984/13, § 28; rozhodnutí ESLP ve věci A. proti Švédsku ze dne 14. 5. 2019, č. 23270/16, § 37; rozhodnutí ESLP ve věci E. proti Švédsku ze dne 17. 9. 2019, č. 57750/17, § 46).“* Rovněž v nyní posuzované věci stěžovatel přistoupil k budování partnerského vztahu a založení rodiny v době, kdy byla jeho pobytová situace přinejmenším značně nejistá, a to nejen s ohledem na chybějící pobytový titul, ale i na řadu správních a soudních rozhodnutí, jež nebyla z pohledu pobytového statusu stěžovatele příznivá.

[13] Výše citované judikaturní závěry se týkají obdobných dopadů do soukromého a rodinného života stěžovatele v důsledku jeho vycestování z území České republiky.

Nejvyšší správní soud zároveň neshledal důvod se od těchto závěrů v nyní posuzované věci odchýlit. Městský soud nepochybil, pokud ze shora uvedených závěrů vycházel. V napadeném rozsudku přesvědčivě vysvětlil, z jakých důvodů je lze využít i v nyní posuzovaném případě. Jelikož tak dopady do soukromého a rodinného života stěžovatele v důsledku opuštění České republiky nejsou ani v posuzovaném případě nepřiměřené, ztotožňuje se Nejvyšší správní soud se závěrem městského soudu, který neshledal rozhodnutí správních orgánů za rozporná s čl. 10 Úmluvy o právech dítěte a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

[14] Pokud se dále jedná o otázku tvrzeného hrozícího postihu stěžovatele ze strany arménských orgánů z důvodu nenastoupení k výkonu vojenské služby, je třeba uvést, že branná povinnost je zcela legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany a nepředstavuje sama o sobě vážnou újmu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004-49, ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015-30, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015-31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015-43, ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015-34, ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016-34, nebo ze dne 2. 9. 2021, č. j. 9 Azs 159/2021-23). Pokud se jedná konkrétně o situaci v Arménii, Nejvyšší správní soud doplňuje i odkaz na usnesení ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 183/2018-31, ve kterém mj. uvedl, že „*Ze shromážděných podkladů je navíc zřejmé, že pokud stěžovateli jeho přesvědčení brání ve výkonu vojenské služby, má v Arménii zákonnou možnost vykonat náhradní vojenskou službu.*“ Odmítání nástupu k vojenské službě z důvodu náboženského či politického přesvědčení (tj. možné azylově relevantní okolnosti) přitom stěžovatel nikdy netvrdil, neboť jak sám dříve v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany sdělil, byl od vojenské služby osvobozen. Teprve až v rámci své druhé žádosti o udělení mezinárodní ochrany zmínil, že za toto osvobození zaplatil, přičemž se jednalo pouze o osvobození dočasné (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 1. 2019, č. j. 2 Azs 397/2017-45, ve věci téhož stěžovatele). K tvrzení ohledně možné trestněprávní sankce za nenastoupení vojenské služby lze pak poukázat zejména na rozsudek ze dne 19. 10. 2006, č. j. 3 Azs 396/2005-88, ve kterém zdejší soud konstatoval, že „*Obava založená na tvrzení stěžovatele, že by mohl být trestně stíhán za vyhýbání se vojenské službě, nemůže být považována za strach z pronásledování, neboť trest hrozící za vyhýbání se výkonu vojenské služby by musel mít persekuční charakter* (...) *Vyhýbání se vojenské službě je tak obecně chápáno jako porušení zákona a trest za porušení této povinnosti není považován za persekuci.*“ Se stejným výsledkem byla posouzena daná právní otázka například také v usneseních Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015-31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015-43, ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015-34, ze dne 31. 8. 2016, č. j. 2 Azs 141/2016-32, či v rozsudku ze dne 9. 3. 2017, č. j. 7 Azs 34/2017-26. Lze proto v souladu s městským soudem konstatovat, že podle citované judikatury není ani potenciálně hrozící trestní stíhání pro nenastoupení vojenské služby samo o sobě azylově relevantním důvodem, a nemůže tak představovat ani možné zacházení v rozporu s čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Tato námitka tak nemůže založit pochybnosti o tom, že by v důsledku žalobou napadeného rozhodnutí mohlo dojít k porušení zásady non-refoulement. Nadto je možné v tomto ohledu přisvědčit městskému soudu v hodnocení jisté účelovosti daných tvrzení stěžovatele, neboť nelze shledat racionálního důvodu, pro který stěžovatel tyto informace nesdělil již během správního řízení a poprvé tak učinil až v řízení před městským soudem.

[15] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[16] O návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti v dané věci Nejvyšší správní soud nerozhodoval, jelikož rozhodl o samotné kasační stížnosti bez zbytečného prodlení po provedení nezbytných procesních úkonů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2019, č. j. 9 Azs 72/2019-32).

[17] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterých, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4., usnesení téhož soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 9 Azs 32/2021-32). Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[18] Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť jí soudem nebyla uložena žádná povinnost, v souvislosti s níž by jí náklady vznikly, a ani právo na náhradu řízení neuplatnila (§ 60 odst. 5 s. ř. s.).

[19] Protože nebylo rozhodováno o návrhu na přiznání odkladného účinku, Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 10 odst. 1 věta první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, o vrácení zaplaceného soudního poplatku za tento návrh.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. června 2023

David Hipšr
předseda senátu